

KULTURNA STRATEGIJA GRADA PAZINA za razdoblje od 2012. – 2016. godine

Misija

Pazin je grad u kojem suvremeno kulturno stvaralaštvo i bogata baština u produktivnom dijalogu stvaraju inventivne i atraktivne kulturne sadržaje koji svojom svježinom i vrijednošću motiviraju građane i njihove goste da aktivno sudjeluju u kulturnom životu. Grad Pazin postavlja kulturu kao jednu od važnih smjernica svojih razvojnih politika.

Vizija kulturnog razvoja: Pazin – grad književnosti

U narednom petogodišnjem razdoblju Pazin će usmjeriti svoje snage da osnaži sve segmente kulturnog djelovanja i stvaralaštva, a širu prepoznatljivost gradit će na imidžu grada književnosti. Grad književnosti je grad bogatog književnog i kulturnog života, s razvijenim institucijama i manifestacijama, to je grad u kojem se živi uz knjige i u kojem je zaokružena knjižna ponuda. Za pet godina svaki stanovnik Istre i većina stanovnika Hrvatske i nama susjednih područja znat će da je Pazin portal u svijet fantastije, mitova, povijesti i fantastike, da u Pazin valja ići radi jedinstvenog iskustva koje će zauvijek promijeniti značenje pojma književnost uživo. Književnost uživo, to je Pazin.

Polazne osnove

Pazin je kroz velik dio svoje povijesti bio središte djelovanja uglednih književnih stvaratelja (Vladimir Nazor, Viktor Car Emin, Antun Kalac, Božo Milanović, i dr.), a također i privlačna tema književnih djela uglednih domaćih i svjetskih književnika (Dante, Jules Verne, Vladimi Nazor, Franjo Horvat Kiš, i dr.). Time je nastala respektabilna književna baština koja gledano iz današnjice predstavlja važan dio ukupne kulturne baštine grada i njegova kulturnog identiteta. U minulih petnaestak godina u Pazinu se razvio niz književnih manifestacija prepoznatljivih u širem okruženju (Istrakon, Međunarodni susret izdavača Put u središte Evrope, Dani Julesa Vernea, Festival fantastične književnosti, Mjesec hrvatske knjige), i niz institucionalnih oblika potpore kulture knjige, čitanja, i književnosti uživo (Gradska knjižnica, Kuća za pisce – Hiža od besid, udruge koje se bave književnošću). U Pazinu djeluje petnaestak tvrtki, ustanova i udruga koje se u većoj ili manjoj mjeri bave izdavaštvom (Josip Turčinović d.o.o., Matica hrvatska, Pučko otvoreno učilište, Katedra Čakavskog sabora, i dr.), a čak pedesetak autora koji žive u Pazinu ili su rodom iz Pazina u zadnjih je deset godina objavilo samostalnu knjigu. Procjenjuje se da su u razdoblju od 2000. do 2010. godine pazinski nakladnici i pazinski autori ukupno objavili više od 150 knjiga. Kao krunu bogatog književnog života u Pazinu spomenimo primanje Pazina, u rujnu 2010. godine, u Međunarodnu organizaciju gradova knjiga – International Organizations of Booktowns (IOB).

Strategija

Strategiju valja shvatiti kao obuhvatni plan za postizanje ciljeva koje smo definirali. Temeljni zadatak koji smo postavili pred sebe u radu na kulturnoj strategiji Pazina je odgovor na pitanje kako poboljšati konkurentski položaj Pazina u odnosu na okoliš. Da bi to postigli u strateškom planu smo se koncentrirali na nekoliko temeljnih principa:

- prevladavanje slabosti i ograničenja koja su dosadašnjim književnim i drugim kulturnim inicijativama kočile razvoj i rast;
- vizija Pazina kao grada književnosti odabrana je zato što predstavlja komparativnu prednost Pazina u odnosu na šire okruženje (regionalno i međunarodno);
- kulturni razvoj Pazina želi se postići umrežavanjem sadržaja vezanih za knjigu i književnost međusobno; književnih sadržaja s drugim područjima kulturnog stvaralaštva, i kulturnih aktivnosti sa cjelokupnim potencijalima grada (gospodarstvo, turizam, obrazovanje, urbanizam, i dr.);
- s književnim i drugim kulturnim sadržajima koje želi razvijati, Pazin želi biti ravnopravni partner sličnim inicijativama i asocijacijama u zemlji i svijetu, jer smatra da ima za ponuditi nešto što se bez kompleksa može nazvati evropskom i svjetskom kulturnom vrijednošću.

Ova četiri principa ključna su za stvaranje kulturne strategije Grada Pazina i oni se odražavaju kroz sve postavljene ciljeve.

Ciljevi

Ostvarenje vizije Pazin – grad književnosti moguće je samo uz ukupno podizanje kulturnog standarda i uključivanje svih aktera u kulturi u ostvarenje ove ambiciozne vizije. Zbog toga se prva grupa ciljeva (strategija) odnosi na uređenje kulturnog sustava – stvaranje okvira za stabilno djelovanje u kulturi što uključuje stabilizaciju financiranja, ulaganje u opremu i infrastrukturu te razvoj programa u kulturi. Grad književnosti ne može si dozvoliti koncert na raštimanom klaviru ili filmsku projekciju na 10°C. Ova kulturna strategija ne odnosi se na izgradnju kulisa nego na kulturni sustav. Grad književnosti je posljedica djelovanja u kulturi. Kada od kulture očekujemo doprinos razvoju Grada moramo uložiti u njezine temelje.

Druga grupa ciljeva odnosi se na kulturnu baštinu koju je potrebno istražiti i valorizirati. Za potrebe ostvarenja naše vizije nju je potrebno tretirati ne samo kao povijesno i kulturno nasljeđe nego i interpretirati u kontekstu već stvorenih narativa i onih koje ćemo tek stvarati. Da bi kulturna baština bila dijelom naše suvremenosti, ona prije svega mora biti dostupna. Dostupnost tako postaje ključ za razumijevanje odnosa prema kulturnoj baštini. Iako se naoko čini jednostavnim, ostvarenje dostupnosti uključuje čitav niz kompleksnih zadataka, od istraživanja, izlaganja, publiciranja i javne interpretacije, do primjene adekvatnog modela upravljanja.

Izdvojili smo dvije grupe ciljeva koji se odnose na aktivno sudjelovanje u kulturnom životu, na ono što obično nazivamo razvoj publike. Kako je Pazin posebno osjetljiv na mlade koje kao populaciju želi zadržati u gradu posebno se ističu oni ciljevi koji doprinose poboljšanju kulturnog standarda mladih. Kulturna politika prema mladima počiva na dva stupa – stvaranju uvjeta za njihovu samoorganizaciju i na poticanju njihova stvaralaštva institucionalnim putem. Na taj način se ostavlja dovoljno prostora programskoj i organizacijskoj slobodi i kreativnosti mladih, a s druge strane nudi im se transfer znanja i stabilnost institucionalnog djelovanja. Naravno, kada govorimo o razvoju publike nužno je uspostaviti što kvalitetniju suradnju s odgojnim i obrazovnim ustanovama, osobito na planu realizacije vizije Pazin – grad književnosti. Odgojne i obrazovne ustanove ključne su za pounutrenje ovih kulturnih vrednota i prihvaćanje ovakve vizije.

Umrežavanje obuhvaća grupu ciljeva koja se odnosi na povezivanje aktera u Pazinu i, s druge strane, na povezivanje Pazina s okolinom (u najširem smislu). Umrežavanje je ključno za implementaciju kulturne strategije Grada Pazina jer putem umrežavanja se osnažuju akteri u samom gradu, te dobiva pristup važnim financijskim resursima poput EU fondova. Nadalje, putem ove strategije ostvarit će se prijeko potrebna koordinacija kulturnih aktivnosti u gradu, ali i pojačati multiplikacijski efekt kulturnih aktivnosti na gospodarstvo Grada, posebice kroz kulturni turizam. No, da bi ova strategija uspjela potrebno je stimulirati međusobno povezivanje u Gradu i stvoriti subjekt za umrežavanje na europskoj razini.

Aktivnosti

S praktičnog stajališta, aktivnosti predstavljaju središte strateškog plana, one se odnose na ono što ćemo raditi i svaki subjekt kulturnog sustava iz aktivnosti može iščitati što se želi postići strateškim planom i koja se uloga za njega predviđa. No, ponekad iščitavanje slijeda aktivnosti može i sakriti dio namjera strateškog plana. Stoga ih je potrebno sagledati u svijetu ostvarenja naše vizije.

Vizija grada književnosti pretpostavlja postojanje stabilnog kulturnog sustava koji je u stanju odgovoriti i razvijati potrebe svojih građana. Zbog toga se cijela jedna grupa aktivnosti odnosi na stabilizaciju kulturnog sustava putem opremanja kulturnih ustanova i udruga, kroz promjenu odnosa među subjektima kulturnog sustava kako bi se maksimalizirala upotreba resursa i putem iniciranja novih programa i projekata, ali i stvaranjem novih kulturnih subjekata. Pazinu se ne smije dogoditi da se za vrijeme Dana Julesa Vernea nigdje ne može kupiti niti jedna Verneova knjiga ili da nema mjesta u kojem se može prikazati film Put u središte zemlje. Naime, takva situacija viziju kulturnog razvitka pretvara u farsu u kojoj od same vizije ostaje tek isprazni slogan. Snaga jezika nalazi se u njegovoj upotrebi. Analogno tome, snaga vizije Pazin – grad književnosti nalazi se isključivo u njezinoj upotrebi.

Među aktivnostima koje nastoje pridonijeti razvoju osnovnih kulturnih djelatnosti nalaze se i one putem kojih će se inicirati otvaranje knjižara i antikvarijata, jačanje postojećih nakladnika i poticanje novih. Jedan od načina da se stvori ponuda koja nedostaje je pokretanje jednog šireg projekta revitalizacije stare gradske jezgre. U okviru projekta revitalizacije starom dijelu grada trebali bi se stvoriti povoljni ekonomski

preduvjeti za otvaranje knjižara, antikvarijata, redakcija nakladničkih tvrtki, novih rezidencijalnih objekata za književne stvaratelje, ali i za razvoj druge kulturne ponude. Projekt je potrebno pripremiti i uklopiti ga u okvir županijskih i međunarodnih razvojnih ili kulturnih projekata.

Kulturna baština predstavlja temelj na kojem izgrađujemo cijelu viziju. Naime, ona se gradi na simboličkim pretpostavkama uobličanim u materijalnoj i nematerijalnoj baštini. Naravno, svako vrijeme nosi svoju interpretaciju događaja, i zato je od ključne važnosti da se aktivno uključimo u izgradnju narativa u koji ćemo uklopiti našu kulturnu baštinu.

Pretpostavka za interpretaciju kulturne baštine je njezina dostupnost. Prije svega moramo uopće znati s čime raspolažemo i to je potrebno temeljito istražiti. Dakle, za implementaciju ove kulturne strategije od ključne je važnosti dati poticaj povijesnim, kulturno-povijesnim i književno-povijesnim istraživanjima i studijama koje će valorizirati kulturnu baštinu i nematerijalnu kulturu.

Drugi ključan korak je medijacija tj. upoznavanje građana s kulturnom baštinom putem specijaliziranih programa, ali i putem suradnje s odgojnim i obrazovnim ustanovama. Svijest o vrijednosti kulturne baštine dugoročno je od ključne važnosti za njezino očuvanje. Tek kada je ova svijest razvijena i vrijednosti internalizirane možemo kulturnu baštinu smatrati prepoznatim i priznatim resursom. No, osim toga tek onda možemo spriječiti devastaciju kulturne baštine do koje dolazi zbog pretpostavljanja komfora svim drugim vrijednostima.

Putem istraživanja i medijalizacije kulturnu baštinu činimo djelomično dostupnom. No, da bi ona u potpunosti bila dostupna potrebno je pronaći model upravljanja koji će biti ekonomski održiv, a koji će građanima, putnicima i turistima omogućiti pristup kulturnoj baštini. Pronalaženje ovog modela jedan je od najvećih izazova s kojim se suočava ova kulturna strategija. Kao početak rada na jednom takvom modelu ovom strategijom je predviđeno razvijanje modela upravljanja ključnim objektima, te modela upravljanja i organizacije ključnih manifestacija, kako bi oni bili stavljeni u funkciju razvoja svih kulturnih aktivnosti. To se prije svega odnosi na Kaštel koji, kao jedna o najatraktivnijih lokacija u Istri naprosto mora biti u funkciji razvoja kulture i kulturnog turizma. Kako bi se provele aktivnosti koje smjeraju ojačati aktivnu kulturnu produkciju potrebno je također redefinirati ulogu Pučkog otvorenog učilišta.

Povezivanje kulture i turizma nije uvijek najsretnije, i djelatnici u oba ova sektora iz ovog odnosa često izlaze frustrirani, ali ova suradnja je nužnost u kojoj najčešće profitiraju oba sektora. Za pazinsku kulturnu baštinu je od silne važnosti da bude dijelom itinerara turista koji dolaze u Istru, ali i da postane točka privlačnosti ovih turista na duže od nekoliko sati. Turistički sektor pazinske kulturne atrakcije (manifestacije i kulturnu baštinu) mora iskoristiti na način da produlji boravak gostiju u Pazinu čime će se pridonijeti ukupnom razvitku grada. Korištenje marketinških alata tako postaje ključan faktor za suradnju turističkog i kulturnog sektora u gradu.

Kulturna politika počiva na odnosu građana i kulturne produkcije. Vlasništvo nad kulturnim ustanovama u krajnjoj instanci imaju građani i one za svoj rad odgovaraju građanima. Sama sintagma kulturnog života odnosi se na kulturu koju žive građani, kulturu koja ih zanima i koja ih ispunjava. Između plana i njegovog izvršenja stoji razumijevanje. Razumijevanje vizije kulturnog razvitka s očekivanom posljedicom u ekonomskom boljitku, razumijevanje Pazina kao grada književnosti, to je nešto na čemu se u narednom razdoblju treba intenzivno raditi.

Produblјivanje ovog razumijevanja uključuje organizaciju edukacijskih, participativnih, animacijskih i medijacijskih programa. Ove programe valja provoditi od najranije dobi jer kultura se usvaja od rođenja. Zbog toga ova kulturna strategija treba ući u vrtiće i škole i tu se započeti primjenjivati kako bi i djeca postali aktivni sudionici kulturnog života. Nadalje, osobito valja posvetiti pažnju mladima, koji u svojim formativnim godinama, često ostaju uskraćeni za kulturni sadržaj koji njih zanima i u čijem stvaranju žele sudjelovati. Kulturne potrebe mladih naročito su delikatne jer radi se o demografskoj skupni koja istovremeno želi biti vođena i buni se protiv vodstva, koja se konstantno žali na nepostojanje ponude, a istovremeno odbija bilo kakav angažman. Zato briga o kulturnim potrebama mladih treba njima ostaviti dovoljno slobode za razvijanje vlastitih estetskih i kulturnih preferencija, ali im istovremeno treba pružiti institucionalnu podršku.

Umrežavanje je strategija koja objedinjuje čitav niz aktivnosti kojima je cilj povezivanje kulturnih subjekata

unutar Pazina i subjekata iz Pazina s onima iz Hrvatske, Evrope, itd. No, pitanje je tko će se umrežavati, tko ima dovoljno resursa za rad na umrežavanju i tko je u stanju koordinirati aktivnosti postojećih subjekata te razvijati projekte koji će objediniti ove aktivnosti, dati poticaj njihovom razvoju i uklopiti ih u širi okvir regionalnih, nacionalnih ili europskih projekata. Trenutno takav subjekt u Pazinu ne postoji i zato je prva zadaća rad na stvaranju takvog subjekta. Taj subjekt smo u ovoj verziji nazvali Kulturna agencija Grada Pazina i on je subjekt na koji se naslanja provedba ove strategije.

Osim stvaranja novog subjekta koji bi trebao imati ulogu analognu onoj koju ima centralna upravljačka jedinica (CPU) u MP3 plejeru tj. da su mu dostupne sve informacije koje može kombinirati u odnosu na potrebe outputa odnosno onoga što treba proizvesti. Dakle, Kulturna agencija Grada Pazina je prije svega sama izvrsno umrežena sa svim kulturnim subjektima u gradu, zajedno s njima razvija nove programe koji jačaju pazinske ustanove, udruge i manifestacije, ali i kulturni sektor u cjelini. Sama je u stanju ulaziti u odnose s partnerima u inozemstvu (što znači da raspolaze dovoljnim financijskim i ljudskim kapacitetima) ili pak posredovati između ovih partnera i subjekata koji djeluju u Pazinu, uključujući i spregu između kulturnih institucija i programa s logistikom potrebnom za provođenje tih programa: ugostiteljstvo, smještaj, trgovina, turizam, promet i drugi segmenti gospodarskog sektora koji će imati koristi od zadovoljenja dnevnih potreba izvođača i publike kulturnih programa. Ono što je posve otvoreno je format ove agencije i njega bi trebao u što skorije vrijeme predložiti Grad Pazin.

Izuzev osnivanja kulturne agencije umrežavanje pretpostavlja aktivnu ulogu kulturnih ustanova i udruga te njihovo uključivanje u mreže, sudjelovanje u programima razmjene programa te razvijanje intersektorske suradnje.

Akteri

Pazin ima gotovo sve potrebne aktere za realizaciju vizije Pazin – grad književnosti. Gradska knjižnica, Kuća za pisce, udruge građana koje organiziraju inovativne programe poput Istrakona i Dana Julesa Vernea, zatim muzeje, arhiv, kino, galeriju, brojne udruge i kulturno-umjetnička društva te Pučko otvoreno učilište koje upravlja impozantnim prostorom Spomen doma. Ono što u Pazinu nedostaje je koordinacijsko tijelo ili institucija, nešto što bi preuzelo ulogu vezivnog tkiva i što bi moglo biti subjekt umrežavanja s partnerima u Europi. Kulturnom strategijom koja se upravo donosi predviđeno je stvaranje agencije koje će imati upravo opisanu ulogu.

Resursi

Za realizaciju ove kulturne strategije potrebno je mobilizirati sve raspoložive resurse. Mobilizacija resursa s jedne strane odnosi se na uključivanje postojećih ljudskih kapaciteta, financijskih i materijalnih sredstava u ostvarenje vizije. I dok je postojeće resurse moguće mobilizirati motivacijskim i organizacijskim djelovanjem, što je i predviđeno samom strategijom, problem je s onim resursima koje nemamo. Resursi koje nemamo moraju biti uneseni izvana u gradski kulturni sustav. Zbog toga je sam kulturni sustav potrebno organizirati na način da maksimalno može iskoristiti prilike koje postoje (putem umrežavanja, partnerstava, uključivanja u veće projekte, fundraising itd.). Dakle, s jedne strane radi se o mobilizaciji postojećih resursa, a s druge o pribavljanju potrebnih resursa. Rad na pribavljanju resursa ključni je posao u realizaciji ove strategije jer on uključuje ne samo traženje novca nego prije svega uvjeravanje građana Pazina, Hrvatske, Evrope da se isplati ulagati u pazinsku kulturu.

Rezultati

Realizacija kulturne strategije Grada Pazina znači da ćemo imati grad čiji će građani biti senzibilizirani za kulturna događanja, kulturnu baštinu i koji će povećati vlastito sudjelovanje u kulturnim događajima, bilo kao aktivni sudionici, bilo kao publika. Osim toga, to znači da će u Pazin dolaziti stvaratelji kulturnih dobara da bi ih tu predstavljali ili čak da bi ih u Pazinu stvarali, te gosti i turisti kako bi posjetili gradske kulturne ustanove, manifestacije i sam grad, da osjete atmosferu grada književnosti. Nadalje, to znači povećanje lokalne kulturne produkcije, ali i aktivno stvaralaštvo u samom gradu kulturnih djelatnika iz drugih hrvatskih i evropskih gradova, putem rezidens programa, sudjelovanja u manifestacijama ili na bilo koji drugi način. To naravno, znači i povećani fundus znanja u kulturi i o kulturi, mlade ljude motivirane da se bave kulturom i ostanu živjeti i djelovati u Pazinu. Ostvarenje ove kulturne strategije znači davanje perspektive gradu i povećanje ukupne kvalitete života.

Integralni dio ove strategije je i Sintetski plan kulturne strategije Pazina.

VIZIJA I MISIJA	STRATEGIJE	CILJEVI	AKTIVNOSTI	AKTERI I RESURSI	OČEKIVANI REZULTATI	POKAZATELJI
<p>VIZIJA: Pazin – grad književnosti</p> <p>MISIJA: Pazin je grad u kojem suvremeno kulturno stvaralaštvo i bogata baština u produktivnom dijalogu stvaraju inventivne i atraktivne kulturne sadržaje koji svojom svježinom i vrijednošću motiviraju građane i njihove goste da aktivno sudjeluju u kulturnom životu. Grad Pazin postavlja kulturu kao jednu od važnih smjernica svojih razvojnih politika.</p>	<p>1. Aktivna kulturna produkcija</p> <p>2. Interpretacija kulturne baštine i povećanje svijesti o njezinoj vrijednosti</p> <p>3. Razvoj publike i politika prema mladima</p>	<p>1.1. Ulaganje u infrastrukturu i opremu</p> <p>1.2. Ulaganje u programe</p> <p>2.1. Podići svijest o vrijednosti kulturne baštine</p> <p>2.2. Povećati vidljivost kult. baštine u svakodnevnom životu</p> <p>2.3. Razviti kulturni turizam</p> <p>3.1. Povećati participaciju građana (osobito mladih u kulturnom) stvaralaštvu</p> <p>3.2. Razviti kulturne programe odgojnih i obrazovnih ustanova</p>	<p>1.1.a. Izrada plana nabave opreme i tehnike (instrumenata, nošnji, razglaša, itd.) te kontinuirano ulaganje u njihovu nabavu svih godina provođenja plana</p> <p>1.1.b. Omogućiti korištenje gradske infrastrukture (prostora, opreme, itd.)</p> <p>1.2.a. Izrada plana (projekcije) višegodišnjeg financiranja kult. programa</p> <p>1.2.b. Inicirati osnivanje novih aktera vezanih uz knjigu (nakladništvo i knjižarstvo)</p> <p>1.2.c. Unaprijediti rezidens program (povećanje iskoristivosti i kvalitete)</p> <p>1.2.d. Poticati programe prevođenja i izdavaštva</p> <p>1.2.e. Poticati pojavnost Pazina kao teme u literaturi</p> <p>2.1.a. Valorizacija kulturne baštine kroz stručne studije</p> <p>2.1.b. Poticati istraživanja povijesti Pazina (osobito književne povijesti)</p> <p>2.2.a. Sustavno provoditi PR programe koji se odnose na kult. baštinu</p> <p>2.3.a. Provoditi objedinjeni marketinški plan koji se odnosi na kult. manifestacije i baštinu</p> <p>2.3.b. Redefinirati ulogu Kaštela i POU i staviti ih u funkciju razvoja kult. turizma</p> <p>3.1.a. Organizirati participativne kult. programe</p> <p>3.1.b. Organizirati edukacijske programe za voditelje aktivnosti i uopće poticati edukacijske programe u kulturi</p> <p>3.1.c. Poticati djelovanje kluba mladih (zaposliti profesionalnog koordinatora)</p> <p>3.1.d. Poticati kazališnu djelatnost (prema stvaranju kazališta mladih)</p> <p>3.1.e. Poticati samoorganiziranje mladih</p> <p>3.2.a. Stimulirati kulturne aktivnosti u vrtićima i školama</p>	<p>1.1.a. UOUSDD u suradnji s udrugama; potrebno je napraviti do kraja 2011. u uvrstiti u proračun za 2012. godinu</p> <p>1.1.b. UOUSDD u suradnji s POU (čija bi se uloga i odnos s osnivačem Gradom Pazinom trebala redefinirati)</p> <p>1.2.a. UOUSDD</p> <p>1.2.b. - 1.2.e. UOUSDD u suradnji s različitim subjektima (udrugama i tvrtkama) – u okviru ove aktivnosti razvit će se projekt revitalizacije Starog grada</p> <p>2.1.a. - 2.1b. Arhiv i muzeji; za potrebe provođenja ove aktivnosti oformit će se stručno tijelo koje će imati savjetodavnu ulogu u programima medijalizacije programa kult. baštine</p> <p>2.2.a. - 2.3.a. Gradski turistički ured (u osnivanju) u suradnji s različitim subjektima</p> <p>2.3.b. POU u suradnji s UOUSDD</p> <p>3.1.a. - 3.1.b. POU u suradnji s udrugama</p> <p>3.1.c. UOUSDD koji će za potrebe provođenja ove aktivnosti pronaći financijskog partnera</p> <p>3.1.d. - 3.2.b. UOUSDD u suradnji s odgojnim i obrazovnim ustanovama</p>	<p>1.1. Povećanje tehničke kvalitete kult. aktivnosti</p> <p>1.2. Financijska stabilnost aktera u kulturi i višegodišnje planiranje aktivnosti; povećano vrednovanje stručnog znanja u kulturnim djelatnostima i uspostavljanje čvrstih kriterija za financiranje programa</p> <p>1.3. Osnovani i djelatni Dom knjige, gradska izdavačka kuća i knjižarska/antikvarna djelatnosti</p> <p>1.4. Prepoznatljivost Pazina kao regionalnog književnog središta; povećana iskoristivost rezidens centra (veći broj gostovanja); povećan broj objavljenih naslova</p> <p>2.1. Povećana senzibiliziranost javnosti za pitanja kulturne baštine i</p> <p>2.2. Povećani broj uspostavljenih veza s kulturnom baštinom (nazivi ulica, institucija, uređenje javnih prostora spomenicima i sl.)</p> <p>2.3. Povećani broj posjeta turista iniciranih kult. manifestacijama i baštinom (djelovanje na motivacijski aspekt turističkih dolazaka)</p> <p>3.1. Povećanje broja sudionika u kult. aktivnostima (veći broj članova udruga, zbora, limene glazbe, itd.), osobito mladih</p> <p>3.2. Prisutnost škola u kult. životu Grada Pazina</p>	<p>1.A. Povećanje broja programa pazinskih udruga i ustanova</p> <p>1.B. Povećani broj aktera koji djeluju u području nakladništva, književnosti, knjižarstva</p> <p>1.C. Povećanja broja razmjene (broj rezidens programa)</p> <p>1.D. Povećani broj prijevoda i izdanja</p> <p>1.E. Prisutnost Pazina u literaturi, literarnim događajima i sl.</p> <p>2.A. Broj objavljenih stručnih studija o pazinskoj kulturnoj baštini i književnoj povijesti</p> <p>2.B. Postojanje i implementacija objedinjenog marketinškog plana koji se odnosi na kult. manifestacije i baštinu</p> <p>2.C. Povećanje broja turista u objektima kult. baštine</p> <p>3.A. Povećanje participacije građana u kulturnim programima (broj posjeta, sudjelovanje u radionicama i sl.)</p> <p>3.B. Broj edukacijskih programa u Pazinu</p> <p>3.C. Rad kluba mladih (profesionalna koordinacija)</p> <p>3.D. Broj programa organiziranih od strane mladih (udruga mladih i pojedinaca)</p> <p>3.E. Povećanje participacije vrtićih i školskih grupa u kulturnom životu</p>

			3.2.b. Poticati sudjelovanje vrtićkih i školskih grupa u kult. životu (npr. kroz sudjelovanje u manifestacijama)			
4. Umrežavanje (lokalno i globalno)	4.1. Povećati broj književnih veza (u zemlji i inozemstvu) 4.2. Umrežiti sve aktere u kulturi (u pripadajuće mreže) 4.3. Koordinirati kulturne aktivnosti u Pazinu	4.1.a. Uključivanje u mreže (gradova književnosti, književnih manifestacija, itd.) 4.1.b. Poticati razmjenu književnih programa (s gradovima u okolici) 4.2.a. Uključivanje svih aktera (ustanova i udruga) u mreže i aktivno sudjelovanje u njima 4.3.a. Osnovati kult. agenciju Grada Pazina 4.3.b. Poticati intersektorsku suradnju u organizaciji kult. projekata 4.3.c. Izrada kalendara kult. događanja (koordinirati aktivnosti u vremenu i prostoru)	4.1.a. - 4.1.b. Gradska knjižnica u suradnji s udrugama 4.2.a. gradske ustanove i udruge 4.3.a. UOUSDD 4.3.b. - 4.3.c. POU	4.1. Sudjelovanje u međunarodnim projektima, produkcijama, istraživanjima i manifestacijama vezanim za knjigu 4.2. dugoročna partnerstva s organizacijama u Hrvatskoj i inozemstvu 4.3. Umreženost i suradnja aktera u kulturi 5.1. Povećana aktivnost mladih u kulturi	4.1.. Članstvo u mrežama i suradnja s akterima iz drugih gradova 4.2. Povećani broj aktivnosti proizašlih iz članstva u mrežama 4.3. Osnovana i djelatna kulturna agencija 4.4. Broj intersektorskih suradnji 4.5. Funkcionalna koordinacija aktivnosti	

DODATAK I: KULTURNA STRATEGIJA GRADA PAZINA – PREGLED STANJA

Grad Pazin nema dovoljno sredstava za profesionalno djelovanje u kulturi i zato se u gradu njeguje amaterizam i djelatnost udruga. Pa ipak, Pazin se ne smije pretvoriti u grad u kojem egzistira samo amaterizam i kulturni život grada ne može počivati na radu udruga koje se kulturom bave u slobodno vrijeme. Ukoliko se želi postaviti suvisla kulturna strategija nužno je razvijati profesionalni pristup u okviru resursa kojima grad raspolaže. Drugim riječima, potrebno je razviti takav pristup kulturnom razvitku u kojem će se kombinirati rad profesionalaca s radom volontera i amatera.

U području glazbenih, scenskih, likovnih i filmskih djelatnosti ključni je akter Pučko otvoreno učilište, a osim POU-a u ovim djelatnostima važne su aktivnosti udruga poput Društva likovnih stvaratelja, ustanova poput Gradskog muzeja ili škola, te kinoprikazivačke tvrtke. POU djeluje u okviru Spomen doma (u kojem su smještena velika dvorana s 580 mjesta, mala koncertna dvorana, dvije male sale za sastanke, mala galerija) u kojem se nalazi i Gradska knjižnica. Dio prostora Spomen doma komercijalno se iznajmljuje jer POU se djelomično financira iz iznajmljivanja prostora. Naime, POU je u specifičnoj situaciji jer mu kao gradskoj ustanovi grad osigurava svega 25% sredstava, a ostatak POU priskrbljuje vlastitim resursima i djelatnošću. Kino se nalazi u centru grada i relativno je veliko – ima 250 mjesta – te radi uglavnom vikendom prikazujući 1 – 2 naslova tjedno. Zgrada u kojoj se nalazi kino mijenja namjenu i zbog toga ostaje otvoreno pitanje što će biti s kinoprikazivačkom djelatnošću u budućnosti. Galerijski prostori su trenutno svedeni na dva galerijska prostora – jedna u gradu kojega vodi Društvo likovnih stvaratelja i druga je galerija u Kaštelu koju vodi Muzej grada Pazina. Galerijski program osniva se na amaterskom stvaralaštvu. Osim ovih prostora, u gradu se koriste prostori u bivšoj vojarni i u školama.

Program u svim ovim djelatnostima osniva se na lokalnim stvarateljima, koji su gotovo svi redom amateri, i gostovanjima profesionalnih kazališnih skupina i glazbenih ansambala. Gostovanja organizira POU i ova gostovanja povremeno privlače velik broj publike (osobito kazališna gostovanja). Lokalna amaterska produkcija počiva na suradnji pojedinaca i udruga, a ona sama je ponekad vrlo ambiciozna (tako je npr. snimljen i dugometražni igrani film).

Kao ključni problem za razvoj kulture u Pazinu identificiran je nedostatak financijskih sredstava (u usporedbi s drugim gradovima ova su sredstva minimalna, kao i u usporedbi s drugim sektorima npr. sportom), nedostatak upravljačkog osoblja i neadekvatnost prostora. No, ono što je prednost Pazina jest činjenica što se u odnosu na sredstva koja se ulažu u kulturu može govoriti zaista o respektabilnom kulturnom životu. Sažeto rečeno, u Pazinu se s jako malo novaca jako puno toga napravi.

Specifičnost Pazina je velik broj mladih ljudi koji ovdje živi i dolazi na školovanja. Ova činjenica, kao i središnji geografski položaj unutar Istre trebale bi biti ključne komparativne prednosti u Pazinu. Osim toga, u Pazinu su razvijene vrlo važne manifestacije, poput Dana Julesa Vernea.

U Pazinu se u posljednjih 15-tak godina izrazito razvila književna samosvijest. Utemeljenjem Međunarodnog susreta izdavača 1996. godine, što je kasnije slijedilo i pokretanje drugih manifestacija te razvoj gradske knjižnice, Pazin je postao važnim mjestom na kulturnoj karti Hrvatske i prepoznat upravo kroz događanja vezana uz knjigu. Zbog toga bi knjiga trebala biti prioritet u kulturnoj strategiji Grada Pazina.

Danas u Pazinu formalno djeluje 15-tak izdavača, no niti jedan od ovih nakladnika se profesionalno ne bavi nakladništvom nego se više radi o usputnoj djelatnosti. Prije svega, svim ovim tzv. nakladnicima nedostaje stručno osoblje i knjige se objavljuju u amaterskim uvjetima. Osim toga, u Pazinu nema komercijalno orijentiranog nakladnika, dakle onog koji knjigu proizvodi za tržište. Distribucija knjiga poseban je problem što dodatno otežava nakladničku djelatnost. Naime, na nivou države ne postoji distribucijska mreža što posebno otežava posao malim nakladnicima. Zbog toga mali nakladnici razvijaju vlastite distribucijske kanale (sajmovi, promocije, prodaja po tvrtkama, itd.) koji su, naravno, nepotpuni i nedostatni. Zbog toga je iznimno otežan put od autora do čitatelja.

Naime, u Pazinu nema ni knjižara u pravom smislu riječi. Postojeća knjižara uglavnom je orijentirana na prodaju udžbenika i školskog pribora te nije nikakav akter u kulturnom životu grada.

No, zato je Gradska knjižnica koja djeluju u Spomen domu vrijedan akter koji organizira književni program

tijekom cijele godine, a ovaj program se osobito intenzivira za vrijeme Mjeseca knjige. Gradska knjižnica djeluje u nezadovoljavajućim uvjetima, prostor u kojem radi zadovoljava svega 40% njihovih potreba. Gradska knjižnica ima više od 1700 korisnika što je s obzirom na grad veličine Pazina iznimno postignuće. Osim Gradske knjižnice, u gradu djeluju još tri školske knjižnice koje su relativno dobro opremljene.

Manifestacije osim Gradske knjižnice organiziraju i udruge. Pazin je postao poznat svojim književnim manifestacijama, Danima Jules Vernea, Istrakonu, Festivalu znanstveno-fantastične književnosti, Međunarodnom susretu izdavača. Sve zajedno ove manifestacije, uz programe Gradske knjižnice čine elemente jednog mogućeg krovnog književnog programa. No, tu se susrećemo s problemima resursa jer sve su ove manifestacije minimalno financirane i svaku od njih organiziraju svega 2-3 osobe, kojima se istina priključuje još volontera, ali to je svejedno nedovoljno za ozbiljan kontinuirani rad. U Pazinu je pozitivna stvar da se u organizaciju svake manifestacije može računati na uključivanje drugih udruga (a ne samo one koje nominalno organizira manifestaciju) i pojedinaca. U sadašnjim uvjetima ove se manifestacije mogu održavati, uz enormni volonterski rad visoko motiviranih pojedinaca, ali nema u ovim organizacijskim uvjetima prostora za razvitak.

Financiranje književnih programa od strane Grada Pazina je minimalno, a sredstva iz drugih izvora, prije svega Ministarstva kulture i Istarske županije, su također minimalna i sporadična. Ova činjenica je osobito tragična u svjetlu da se radi o inovativnim, međunarodnim manifestacijama koje su s minimalnim sredstvima (u prosjeku s ukupnim budžetom od 30.000 kuna) uspjele privući pažnju ne samo hrvatske nego i europske književne javnosti. Snažna međunarodna dimenzija i u smislu programa i u smislu financiranja je nešto što Radni tim vidi kao budućnost književnog života u Pazinu.

Za književni život grada osobito je važno postojanje Kuće za pisce, rezidencijalnog centra i književnog kluba koji je također od početka zamišljen kao internacionalno susretnište.

U Pazinu se kulturnom baštinom bave tri institucije (Hrvatski državni arhiv u Pazinu, Etnografski muzej i Gradski muzej Pazina), više udruga među kojima se ističu Katedra čakavskog sabora – Ogranak Pazin, Folklorno društvo i Limena glazba. Osim ovih institucija i udruga u Pazinu djeluje i niz pojedinaca koji svojim radom doprinose valorizaciji i očuvanju kulturne baštine i nematerijalne kulture. Ono se prepoznaje kao prazno mjesto odnosno nedostatak je restauratorska djelatnost jer na području pazinštine nema pojedinaca i organizacija koje se sustavno bave restauracijom. Velik utjecaj na valorizaciju baštine u Pazinu imaju i Konzervatorski odjel Ministarstva kulture u Puli, a za očekivati je da će i novoosnovani Centar za nematerijalnu kulturu Istre imati važan i odlučujući utjecaj na valorizaciju nematerijalne kulture.

Upravljanje u području kulturne baštine postaje sve izrazitiji problem. Ono se ogleda u načinu korištenja resursa (uključujući i same spomenike kulture i nematerijalnu kulturu), te u načinu financiranja aktivnosti koje se ključne za valorizaciju i očuvanje baštine (istraživanja, restauracija, prezentacija, itd.). Pokazuje se da postojeće institucije nisu adekvatne za upravljanje i to zato što su njihova misija, organizacijska struktura, kadrovi i financijska sredstva prilagođeni okolini koja je imala drukčije zahtjeve prema ovim institucijama. Danas su zahtjevi promijenjeni, a institucije su ostale iste. U tom smislu ističe se problem upravljanja Kaštelom koji je izvanredan prostor za različite namjene – izložbeni, koncertni, kazališni prostor. Upravo se na primjeru Kaštela pokazuju problemi u upravljanju koji su vidljivi na banalnim primjerima poput otvaranja i zatvaranja prostora pa do složenijih tehničkih uvjeta ili organizacije radova na zaštiti spomenika.

U prezentaciji nematerijalne kulture velik problem predstavlja njezina trivijalizacija i stereotipizacija koja proizlazi iz činjenice da nisu uspostavljeni jasni stručni kriteriji koji bi bili orijentir svima koji se bave ovom kulturom. Ovom iskrivljavanju kulture i izmišljanju tradicije dosta pridonose turističke zajednice i djelatnici u turizmu, kao i organizacija pompozni manifestacija gdje se prezentiraju samo oni elementi nematerijalne kulture koji pridonose spektaklu. Zbog toga je potreban čitav niz mjera kako bi se uvelo reda u prezentaciju nematerijalne kulture.

Financiranje u području kulturne baštine je kaotično i paušalno. U pravilu se uvijek dobivaju isti iznosi po spomeniku bez obzira na potrebni obuhvat radova, sredstva koja se dodjeljuju uglavnom su nedostatna. Istraživanja se uopće ne financiraju nego je financiranje uvijek fokusirano na objekt (npr. obnova spomenika ili nošnje, izdavanje nosača zvuka i sl.).

Velik problem je i edukacija u području baštine. Cijeli proces prijenosa znanja potrebno je sustavno razvijati. Organizacija radionica ili tečajeva ne mogu zamijeniti sustavno obrazovanje. Obrazovni proces ima za cilj podići svijest o vrijednosti baštine jer bez razvoja svijesti o vrijednosti baštine očuvanje baštine nema budućnost.

Geografska pozicija Pazina je takva da se nalazi u središtu Istre, podjednako blizu gotovo svim drugim gradskim središtima Istre. Grad mora pronaći načina da iskoristi ovu poziciju i nametne se kao stvarno sjedište Istarske županije. Trenutno su u Istri započete inicijative umrežavanja kulturnih djelatnika Istre (koje proizlaze iz Istarske kulturne strategije) poput osnivanja koordinacije istarskih muzeja i ovu činjenicu je potrebno iskoristiti za pozicioniranje unutar Županije.

Kada je pak riječ o međunarodnoj suradnji iznimno je važno sudjelovati u međunarodnim projektima. Akteri u kulturi grada ne koriste dovoljno mogućnosti međunarodne suradnje i ne sudjeluju u projektima Europske unije koje osim mogućnosti predstavljanja Pazina u inozemstvu donose i znatna financijska sredstva. Ovo je područje koje pruža velike mogućnosti koje u budućnosti valja iskoristiti.

Neosporno je da djeca i mladi imaju kulturne potrebe, no radi se o specifičnoj populaciji čije su potrebe neartikulirane i time je veća odgovornost društva da se njihove potrebe razvijaju i zadovoljavaju. U Pazinu djeca organizirano posjećuju kulturne događaje u samom gradu, ali odlaze i u druge gradove (Pula, Rijeka). Problem s posjetima drugim gradovima je financijske prirode jer se te posjete odvijaju na teret roditelja koji ovisno o svojim financijskim prilikama šalju ili ne šalju djecu u ove posjete. Poseban problem je školski program u kojem su umjetnički predmeti (likovni i glazbeni odgoj, programi iz filma i kazališta u okviru hrvatskog jezika) posve zanemareni, a slobodne aktivnosti u školama izumiru. Izvanškolske aktivnosti u kojima bi djeca mogla sudjelovati u Pazinu su vrlo slabo razvijene i nije se razvila komercijalna servisna industrija za djecu, što vjerojatno i nije samo po sebi loše, ali ukazuje na nedostatak ponude. Postoje i svijetli primjeri kao što su Gradska knjižnica i društvo "Naša djeca" koji organiziraju radionice za djecu ili pak folklorno društvo koje ima dječju sekciju.

Mladi u Pazinu su se sami organizirali, osnovali su Klub mladih, djeluju po bendovima, a pokazuju inicijativu i u drugim aktivnostima (tradicionalna glazba, fotografija, itd.). Najčešće ove inicijative nemaju podršku Grada i Ministarstva zato što takvu podršku i ne traže. Naime, ove inicijative najčešće nastaju kako bi izravno odgovorile na određenu potrebu i ne razvijaju se dugoročno. U tom smislu one su izrazito pozitivne, ali nisu sustavni odgovor na potrebe mladih. Takav sustavni odgovor bio bi osnivanje institucije koja bi mladima pružila infrastrukturu za njihove aktivnosti i pomogla im u njihovoj organizaciji i promociji. Grad je već napravio studiju za izgradnju multimedijalnog centra za mlade Štamparija koji bi mogao postati jedno takvo mjesto, ali ključno je da se prilikom osnivanja takvog centra predvidi i radno mjesto za voditelja kluba.

U Pazinu je izrazito razvijeno volonterstvo i ljudi su spremni jako puno raditi na volonterskoj osnovi kako bi se ostvarili određeni ciljevi, ali svako podizanje stručne razine zahtjeva i određenu profesionalizaciju tako da je potrebno predvidjeti sredstva za stručno osoblje i menadžment. Iluzorno je očekivati da će klub mladih napredovati i razvijati svoje aktivnosti, umrežavati se i podizati kvalitetu fundraisinga na volonterskoj osnovi.

Nedostatak stručnog osoblja vezan je i uz organizaciju djelatnosti ključne gradske kulturne ustanove – Pučkog otvorenog učilišta. POU koje djeluje u prostoru Spomen doma, a ne bavi se produkcijom, osobito ne produkcijom u koju bi bili uključeni mladi. Prostor u kojem je moguće provoditi kulturne aktivnosti u Spomen domu je neadekvatan, a dio prostora je zauzet odnosno iznajmljen je različitim subjektima (uprava, trgovine, itd.). POU bi se trebalo više orijentirati prema radu s mladima i produkciji te angažirati stručno osoblje za provedbu ovih aktivnosti. Svi prostori u gradu su nedovoljno iskorišteni – u čemu se ističe prostor Kaštela – i to prije svega zbog neadekvatnog upravljanja. Drugi problem vezan uz infrastrukturu je loša oprema (što je vezano uz financijska sredstva) koja posjetitelje može odbijati od pojedinih programa (npr. s ovim problemom se suočava kino).

Upravo zbog kaotične samoorganizacije većina inicijativa mladih uopće nema izvore financiranja, a u pojedinim slučajevima radi se o sporadičnim potporama. Tek udruge Mali veliki čovjek i Društvo "Naša djeca" imaju stabilno financiranje iz više izvora (Ministarstvo kulture, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog

društva i sl.), a to su ujedno i jedine udruge koje su razvile kontinuitet djelovanja. I iz ovog primjera je jasno da postoji korelacija između kontinuiteta i stabilnog financiranja.

Posjeta mladih u kulturnim aktivnostima je zadovoljavajuća, a pojedini programi poput festivala Sedam dana stvaranja posjećeni su iznimno. No, potrebno je stvoriti takvo okruženje u kojem će mladi ne samo konzumirati kulturu nego je i aktivno stvarati.

Na području Grada Pazina postoji bogata tradicija kulturno-umjetničkog amaterizma i djelovanja udruga kao što su Limena glazba ili Folklorno društvo, koje su osvajale nagrade na županijskim i državnim natjecanjima i predstavljale Pazin ili Istru na manifestacijama diljem Hrvatske i u inozemstvu. U Pazinu djeluje čitav niz udruga koje njeguju kulturno djelovanje – folklorno društvo, limena glazba, zborovi, književne udruge, udruge mladih, glazbeni sastavi, itd. Osim udruga, za kulturni život zajednice važne su aktivnosti škola u okviru kojih djeluje više vokalnih skupina i jedna dramska.

U ove aktivnosti uključen je relativno velik broj ljudi (npr. zbor ima 40-tak članova, limena glazba 60-tak, folklorno društvo oko 120, itd.), no gotovo svi organizatori ovih aktivnosti suočavaju se s problemom slabije participacije mladih odnosno teškoćama u privlačenju novih članova. Iako stanje još uvijek nije alarmantno već sad je potrebno poduzeti mjere koje će motivirati članove zajednice da se uključe u ove kulturne aktivnosti. Razloge za smanjeno sudjelovanje možemo pronaći u sljedećim uzrocima – nedovoljan broj nastupa (osobito izvan Pazina), nepovezanost s drugim sektorima (npr. s glazbenom školom i turističkim zajednicama), nepovoljni uvjeti za rad (neadekvatna glazbala, kostimi i sl.). Naravno, osim ovih izravnih uzroka na ovu situaciju djeluju i promjene u socijalnim i kulturnim navikama (npr. u tom smislu ilustrativna je pojava sve većeg broj klapa).

Velik problem za sve organizacije koje rade u zajednici jest nedostatak stručnog osoblja. Ovaj nedostatak odnosi se na stručne voditelje pojedinih aktivnosti ili sekcija i na ono stručno osoblje koje bi podizalo kapacitete samih organizacija. U oba slučaja izvor problema je financijske prirode odnosno sredstva kojima ove organizacije raspolažu dovoljna su samo za minimalno održavanje, ali ne i za razvoj.

Već je napomenuto da su financijska sredstva koja se izdvajaju za ove djelatnosti na razini Grada Pazina minimalna (ne samo u odnosu na njihove potrebe nego i uspoređujući ih sa sredstvima iz okolnih gradova). Drugi izvori financiranja poput Istarske županije, Ministarstva kulture, EU fondova ili pojedinih fondacija tek sporadično financiraju pojedine udruge ili manifestacije, ili to pak čine minimalnim sredstvima. Samofinanciranje tj. financiranje iz vlastite djelatnosti se pokazalo izrazito teškim jer su nastupi slabo plaćeni, nije razvijena suradnja s turističkim zajednicama, ugostiteljima, gradovima, itd. Jedan od mogućih putova financiranja je kvalitetnija suradnja s manifestacijama poput Dana grada gdje bi se program mogao graditi na aktivnostima ovih udruga.

Prostori u kojima se provodi redovita djelatnost ovih udruga nisu u potpunosti adekvatni, no to i nije izrazit problem. Daleko veći problem je činjenica da su gradski prostori neuređeni i ne odgovaraju ni minimalnim standardima za obavljanje djelatnosti (npr. pojedini nemaju struju i vodu). Ugovori s Gradom Pazinom potpisuju se na rok od 5 godina što je loša praksa jer je rok prekratak da bi zakupce motivirao na veća ulaganja.

DODATAK II: KULTURNA STRATEGIJA GRADA PAZINA – SWOT ANALIZA

SWOT analiza je rađena u odnosu na predloženu viziju, strategije i ciljeve. Napravljene su tri SWOT analize i to na tri grupe ciljeva. Prvu grupu čine ciljevi koji se odnose na kulturnu produkciju, razvoj publike i kulturnu politiku prema mladima. Drugu grupu čine ciljevi koji se odnose ka kulturnu baštinu, a treću ciljevi vezani uz umrežavanje i razvoj partnerstava.

SWOT za grupu ciljeva 1, 3 i 5 iz sintetskog plana kulturne strategije Grada Pazina:

S (snage)	W (slabosti)
<ul style="list-style-type: none"> - organizacijska znanja i vještine - razvijen kulturni amaterizam - razvijeno volonterstvo - raznolikost programa - zajedničko korištenje resursa (prostora, opreme...) - djelovanje vrlo motiviranih lidera u području književnosti (književnih manifestacija) - lokacija grada i njegove specifičnosti - suradnja počiva na osobnim odnosima - tradicija kulturnog središta 	<ul style="list-style-type: none"> - loša organizacijska struktura - nedostatak koordinacije među akterima u kulturi - odsustvo pojedinih profesija (kulturni menadžeri, kreatori kulturnih programa...) - nedovoljna znanja i vještine za razvoj kulturnih programa - nemotiviranost za inovaciju - suradnja među akterima nije sustavna i počiva na osobnim odnosima - ne poznaju se kulturne potrebe građana (mladi) - nema kontinuiteta u kulturnoj ponudi - nedostatak financijskih sredstava za programe u kulturi (ugledati se na sport!) - loše upravljanje novcem - grad je slabo profiliran i nisu iskorištene njegove posebnosti - prostori za kulturu su većinom zapušteni - slaba opremljenost institucija i udruga
O (prilike)	T (prijetnje)
<ul style="list-style-type: none"> - stvaranje kvalitetnih partnerstava među akterima u kulturi - otvaranje fondova EU - opredjeljenje gradske uprave da razvija kulturu - ulaganje u kulturnu baštinu na županijskom i nacionalnom nivou - životni standard građana uključuje i kulturnu potrošnju - potencijal mladih ljudi 	<ul style="list-style-type: none"> - odlazak mladih - u gradu nema fluktuacije stanovništva - upitan je interes javnosti za kult. programe (interes oscilira) - u društvu nema interesa da se razvijaju kulturne potrebe (ne provode se ni istraživanja na tu temu) - na županijskom i nacionalnom nivou se ne financiraju lokalni programi

Prva SWOT analiza odnosi se na 1. grupu ciljeva tj. na kapacitete kulturne produkcije i odnosa između kulturne produkcije i zajednice (ovi ciljevi su u sintetskom prikazu strateškog plana Grada Pazina definirani kroz strategije aktivna kulturna produkcija, razvoj publike i mladi u kulturi).

Prilike u odnosu na slabosti

Kada govorimo o prilikama može se utvrditi da postoji određeni optimizam koji se vidi u mogućnosti jačanja i prevladavanja određenih slabosti putem stvaranja kvalitetnih partnerstava i kroz veći dotok financijskih prihoda iz različitih izvora (EU fondovi, veća ulaganja gradske uprave, a u području kulturne baštine i bolje korištenje županijskih i nacionalnih programa financijskih pomoći obnovi kulturne baštine).

Veća financijska sredstva za gradsku kulturu donijela bi financijsku stabilizaciju i omogućila bi normalno dnevno funkcioniranje gradskih ustanova i udruga, a za pretpostaviti je da bi omogućila i stvaranje kontinuiteta u kulturnoj ponudi, kvalitetnoj opremljenosti i uređenju prostora. S druge strane, postavlja se pitanje tko su akteri koji mogu povući veća financijska sredstva putem raznih natječajna na svim razinama (od županijske do europske). Čini se da u Pazinu trenutno nema takvih aktera i zbog toga je aktivnosti potrebno

usmjeriti u njihovo stvaranje.

Što se pak tiče stvaranja kvalitetnih partnerstava među akterima u kulturi očito je da bi ova partnerstva pridonijela prevladavanju nedostataka koordinacije i daljnjem dijeljenju resursa. Pa ipak, ostaje problem loše organizacijske strukture koja ne može biti prevladana samo partnerstvima nego je potrebna i njezina promjena, tim više, što je postojeća organizacijska struktura moguća prepreka korištenju svih prilika.

Snage u odnosu na prijetnje

Prijetnje koje su identificirane odnose se na odljev stanovništva, odsustvo interesa građana za kulturne programe, i nedostatak financijske podrške od strane županije i države. Što se tiče odljeva stanovništva postojeće snage Pazina nisu dovoljne da pozitivno utječu na prevladavanje ove tendencije. Naime, odljev stanovništva može spriječiti samo ekonomski prosperitet ili određena specifičnost životnog stila. Pa ipak, lokacija grada te međusobno poznavanje i bliskost građana izvor su snage zajednice koja na mnoge izazove može odgovoriti (npr. u kulturi snagom volonterskog rada) što može predstavljati temelj koji će u budućnosti djelovati na atraktivnost grada.

Interes javnosti za kulturne programe pitanje je s kojim se suočavaju mnogi kulturni djelatnici. Naime, kulturna industrija je globalna i kanalizira se različitim medijima i pravo je pitanje kako joj lokalna kulturna produkcija može biti konkurentna. Snage koje odlikuju Pazin, a to su razvijen kulturni amaterizam i volonterstvo odgovor su na ovu prijetnju. Aktivno sudjelovanje građana u kulturnom životu počiva na zajednici i zbog toga je interes za kulturna zbivanja prvenstveno pitanje stupnja uključenosti u kulturnu produkciju.

Što se tiče prijetnje koja se odnosi na nedostatno financiranje lokalnih kulturnih programa od strane županijske i nacionalne razine ovdje nemamo razvijene mehanizme putem kojih je moguće djelovati na ove razine vlasti. Prema ovoj prijetnji Pazin je potpuno pasivan.

SWOT za grupu ciljeva 2 iz sintetskog plana kulturne strategije Grada Pazina:

S (snage)	W (slabosti)
<ul style="list-style-type: none"> - vrijedna kulturna baština - izvanredna lokacija grada - građani imaju razvijenu svijest o vrijednosti kult. baštine 	<ul style="list-style-type: none"> - grad nije prepoznatljiv - nije organizirano upravljanje baštinom (zbog toga je dosta baštine nedostupno ili slabo dostupno) - u turizmu se vrlo površno pristupa kult. baštini - nedovoljan broj ljudi koji radi u području kult. baštine (kulturnim ustanovama) - nemotiviranost ljudi koji se profesionalno bave kult. baštinom - neistražena arhivska građa i književna baština - zapuštenost graditeljske baštine - kult. ponuda nije razvijena (suveniri, knjige, brošure...) - nestabilno financiranje u gradu - nedostatna znanja o EU fondovima - odumiranje gradske jezgre u Pazinu (zatvaranje obrta, trgovina...)
O (prilike)	T (prijetnje)
<ul style="list-style-type: none"> - korištenje baštine kao razvojnog resursa (u turističkoj djelatnosti i dr.) - motiviranost i znanja pojedinih turističkih radnika - velike mogućnosti razvoja programa - sustav financiranja obnove kult. baštine razvijen na županijskoj i nacionalnoj razini - potencijal lokalnih elektronskih medija (TV, radio) - slaba konkurencija (susjedi nisu daleko odmakli) 	<ul style="list-style-type: none"> - administrativni ustroj RH - stagnacija stanovništva - loša ekonomska situacija - podjela nadležnosti i raspodjele posla u korist većih središta - mediji ne pokazuju interes za kult. baštinu - tranzitni turizam (ljudi se na zadržavaju nego im je Pazin izletište) - niski standardi u upravljanju kult. baštinom (osobito u turističkom sektoru)

Druga SWOT analiza rađena je u odnosu na skupinu ciljeva koji se odnose na kulturnu baštinu.

Prilike u odnosu na slabosti

Kada govorimo o kulturnoj baštini sama vrijednost kulturne baštine, što je prepoznato kao snaga Pazina, otvara moguće prilike. Ove prilike vide se u mogućnosti korištenja baštine kao razvojnog resursa, ali i u mogućnostima razvijanja programa obnove i popularizacije baštine. Iskorištavanju ovih prilika ispriječila se slabost koja se ogleda u organizacijskim kapacitetima. Naime, samo upravljanje kulturnom baštinom nije organizirano. Istina je postoje ustanove koje se bave određenim segmentima kulturne baštine, ali u cjelini gledano kulturnom baštinom se ne upravlja. Pa čak i same ustanove koje se bave određenim specifičnim poslovima (npr. muzej i arhiv) nisu dovoljno dobro ekipirane (nedostaje im ljudi i određeni profil stručnjaka). Posljedica toga su neistraženost i nedostupnost velikog dijela kulturne baštine. Kao takva, ona ne može postati razvojnim resursom i veliko je pitanje može li se ova prilika u sadašnjim uvjetima iskoristiti.

Razvijanje programa također je izravno ovisno o organizacijskoj strukturi i motiviranosti stručnog osoblja, tako da je upitna i mogućnost korištenja ove prilike. No, čini se da je na ovu slabost moguće djelovati putem medija. Naime, prepoznat je potencijal lokalnih elektronskih medija putem kojih je moguće popularizirati baštinu i motivirati građane (i stručno osoblje) da pokrenu određene programe koji se odnose na baštinu. Čini se da je prvi korak djelovanje upravo putem medija jer će se time povećati svijest o vrijednosti kulturne baštine što će posljedično bitno olakšati motivaciju i stvaranje pozitivne organizacijske kulture.

Snage u odnosu na prijetnje

Prijetnje za ostvarivanje ciljeva vezanih za kulturnu baštinu su zaista velike jer se odnose na osiromašenje i

stagnaciju ekonomije i stanovništva. Ukoliko se ostvare grad i građani će se prvenstveno baviti očuvanjem golog života. Velika prijetnja se vidi i u administrativnom ustroju RH, koji se pokazuje kao prepreka bilo kojem razvoju, a u području upravljanja baštinom odnosi se na fragmentaciju odgovornosti i ovlasti između različitih upravnih jedinica. Ova fragmentacija na koncu je i prepreka organiziranom upravljanju kulturnom baštinom. Što se pak tiče povezanosti turizma i kult. baštine postoji bojazan da je turistički razvoj takav da samo djelomično koristi potencijale baštine. Osim toga, turistička je industrija po prirodi površna i teži spektakularizaciji. Da li su snage koje se prvenstveno odnose na iznimnu vrijednost kulturne baštine, odličnu lokaciju grada i razvijenu svijest građana o vrijednosti kulturne baštine, dovoljne da prevladaju ove prijetnje? Ove snage se čine dovoljnima da se ostvare određeni potencijali i anuliraju pojedine prijetnje, kao npr. snažno uključivanje kulturne baštine u turistički razvoj. No, prijetnje koji proizlaze iz ekonomske situacije ili administrativnog ustroja zaista nadilaze mogućnosti kulturnog sektora. Ovdje se samo možemo nadati da će se situacija poboljšati.

SWOT za grupu ciljeva 4 iz sintetskog plana kulturne strategije Grada Pazina:

S (snage)	W (slabosti)
<ul style="list-style-type: none"> - prepoznatljivost grada i pojedinih gradskih manifestacija - znanja i vještine potrebne za stvaranje kulturnih projekata, programa..(veliko iskustvo) - povezanost aktera u kulturi - bogata književna baština - bogat književni život - razvijen sustavni rad s djecom - originalnost kulturnih proizvoda 	<ul style="list-style-type: none"> - nedovoljna informiranost i nerazvijena svijest o vrijednosti kulturne baštine i kulture (i među kulturnim i prosvjetnim djelatnicima) - nedostatak javnog djelovanja - nedostaju edukacija i medijacija u kulturi - loši radni uvjeti - uvjete za rad i financijska sredstva određuje politička vlast po vlastitim kriterijima - nedostatna financijska sredstva za realizaciju programa - nepostojanje koordinacije - loše upravljanje - nema subjekata za umrežavanja - ne postoje svi elementi za razvijen književni život (npr. antikvarijati, knjižare) - loš status kulture u gradu - formalizam (radi se tek toliko da se odradi) - dugo isti ljudi vode stvari - nema nositelja strategije (potrebno je neko tijelo koje će koordinirati implementaciju)
O (prilike)	T (prijetnje)
<ul style="list-style-type: none"> - velike mogućnosti suradnje (potrebno je stvoriti subjekte koji mogu ulaziti u ove suradnje) - povećanje vidljivost (putem mreža) - inauguracija novih modela poslovanja - povećanje interesa javnosti za kulturu - ciljna skupina (prvenstveno stanovnici Istre) cijeni originalnost kulturnog proizvoda - razvoj infrastrukture (osobito povećanje smještajnih kapaciteta) - privlačnost grada 	<ul style="list-style-type: none"> - neiskorištenost fondova EU - neiskorištenost resursa i programa - problematičan prijenos znanja (u čemu zakazuju sve institucije) - ljudska glupost - politička instrumentalizacija kulture - nedostatak mašte i inovativnosti

Treća SWOT analiza rađena je na one ciljeve koji se odnose na povezivanja i umrežavanja.

Prilike u odnosu na slabosti

Umrežavanja i drugi oblici povezivanja i partnerstava očito donose velike prilike od stvaranja novih modela poslovanja pa do razvoja infrastrukture, povećanja vidljivosti i interesa kulturnih djelatnosti. No, možda je najvažnija prilika ona koja se odnosi na povećanje atraktivnosti grada u cjelini. Iskorištavanje ovih prilika pomoglo bi prevladavanju velikog dijela slabosti, no postavlja se pitanje aktera. Tko su akteri koji mogu koristiti prilike koje proizlaze iz povezivanja. Čini se da trenutni akteri nisu dovoljno snažni da preuzmu tu ulogu i zbog toga je ključ u stvaranju subjekta (ili više njih) koji će imati dovoljno kapaciteta za ulazak u kompleksnija partnerstva. Postojeći fragmentirani akteri sami po sebi nisu dovoljno snažni subjekti umrežavanja, a odsustvo kvalitetnije koordinacije među njima dodatna je prepreka njihovom aktivnijem angažmanu.

Pod pretpostavkom da se i stvore uspješni subjekti umrežavanja pitanje je da li bi iskorištavanje ovih prilika bilo dovoljno da se prevladaju postojeće slabosti. Slabosti poput niskog statusa kulture, loših radnih uvjeta i lošeg upravljanja neće nestati sami po sebi umrežavanjem, no ono može ostvariti presudan utjecaj i na ove slabosti. Naime, ovdje je ključno pitanje koliko smo spremni promijeniti vlastitu kulturu rada i organizacijsku strukturu pod pozitivnim utjecajima. Umrežavanje samo po sebi može doprinijeti većoj dostupnosti informacija, vidljivosti, pa čak i većim financijskih sredstvima, ali tu se utjecaj umrežavanja

zaustavlja.

Snage u odnosu na prijetnje

Identificirane prijetnje se uglavnom odnose na negaciju mogućih prilika tj. neiskorištenost fondova, nedostatak invencije, itd. Iz samih slabosti jasno je da postoji velika opasnost da se ove prilike zaista i ne iskoriste. Naime, snage Pazina koje se ogledaju u bogatom književnom životu, bogatoj kulturnoj baštini te iskustvu i originalnosti u razvoju kulturnih proizvoda jesu dovoljne, a prevladavanje postojećih prijetnji je moguće pod uvjetom da postoji organizacijska struktura koja je u stanju povezati postojeće snage. Na žalost, ova struktura ne postoji i to je jedna od velikih slabosti grada koju je nužno prevladati kako bi se u konačnici mogli ostvariti zadani ciljevi.